

Nezakonito retroaktivno prepravljavanje nezakonitosti

Iza priče o uzbunjivaču Milenku Jovanoviću, načelniku Odeljenja za kontrolu vazduha u Agenciji za zaštitu životne sredine, koji je dobio otkaz kada se suprotstavio odluci menjaju kriterijumi za ocenjivanje kvaliteta vazduha, i kasnije vraćen na posao sudskom odlukom, krije se još jedna uspešna priča u borbi protiv brutalne nezakonitosti.

Jovanović je posle 17 godina rada u Agenciji dobio otkaz (decembar 2020), pošto se suprotstavio odluci direktora Agencije da se, bez odobrenja struke, menjaju kriterijumi za ocenjivanje kvaliteta vazduha. To je bilo u vreme kada je Beograd beležio rekorde u zagađenosti vazduha. Agencija je rešenje o otkazu objavila na svom sajtu, navodeći da je zaposleni otpušten zato što „nije obezbedio adekvatno održavanje većine mernih stanica, koje su zbog toga nedopustivo zapuštene”.

Nakon otkaza nije odustao od borbe za pravdu i nastavio je svoj slučaj uz podršku specijalizovanih advokata zaštite uzbunjivača i medijske organizacije „Pištaljka“. Kasnije je uspostavio kontakt sa Transparentnošću Srbija, vodi Centar za zastupanje i pravno savetovanje (ALAC)

Viši sud u Beogradu usvojio je zahtev za privremenu meru. Agenciji za zaštitu životne sredine naloženo je da odmah vrati na posao bivšeg načelnika Milenka Jovanovića dok se spor ne okonča. On, međutim, nije mogao biti vraćen na isto radno mesto jer je ono u međuvremenu ukinuto. Početkom septembra 2021. Milenko Jovanović je ukazao i na suvišne nabavke i korupciju u vezi sa kupovinom mernih stanica.

Ovaj slučaj uzbunjivanja povezan je i sa nezakonitim postavljenjem u javnoj upravi s obzirom na to da je Vlada, na sednici održanoj 15. aprila 2021. godine, postavila Filipa Radovića na položaj vršioca dužnosti direktora Agencije za zaštitu životne sredine na tri meseca, ali počev od 9. oktobra 2020. Da bi valjda bilo manje primetno, na sednici održanoj sedam dana kasnije, Filip Radović je ponovo postavljen na tri meseca, ovog puta počev od 10. januara 2021. Inače, on je bio direktor (ne vršilac dužnosti) Agencije od 22. februara 2013. do 19. marta 2015. Filip Radović je nakon toga još 20 puta bio postavljan za vršioca dužnosti direktora, redovno na tri meseca i jednom na 6 meseci. Među tim postavljenjima bilo je nekoliko retroaktivnih, što je bilo manje primetno, jer su to bila kašnjenja od jednog do devet dana. Nezakonita odluka¹ o retroaktivnom postavljenju

¹ Zakon o državnim službenicima ("Službeni glasnik RS", br. 79/2005, 81/2005 – ispr., 83/2005 – ispr., 64/2007, 67/2007 – ispr., 116/2008, 104/2009, 99/2014, 94/2017, 95/2018 i 157/2020) u svom članu 34 stav 1 propisuje da Vlada postavlja na položaj, između ostalog, i direktora organa uprave u sastavu ministarstva. Član 67a stav 1 Zakona omogućeno je da, do postavljenja državnog službenika na položaj, može biti postavljen jedan ili više vršilaca dužnosti, na ukupni period do najviše šest meseci, bez internog ili javnog konkursa. Stavovima 4 i 5 navedenog člana predviđeno je da se, u slučaju da se interni, odnosno javni konkurs ne okonča postavljenjem na položaj ili ako je došlo do neuspeha javnog konkursa, status vršioca dužnosti može produžiti najduže još tri meseca, odnosno da vršilac dužnosti može biti postavljen i radi zamene državnog službenika na položaju koji odsustvuje sa rada duže od 30 dana, a najduže do njegovog povratka na rad. Pored toga, stav 6 ovog člana propisuje da vršiocu dužnosti

za period od 9. oktobra 2020. ima poseban značaj jer je upravo u tom periodu, novembra 2020, Milenko Jovanović dobio otkaz na mesto načelnika za pitanja kvaliteta vazduha u Agenciji za zaštitu životne sredine.

Sve navedeno bilo je povod da TS 22. aprila 2021. godine Repuličkom javnom tužilaštvu uputi Inicijativu i zatraži da podnese tužbu za poništaj i pokrene upravni spor za osporavanje zakonitosti tog rešenja.

RJT je pokrenulo upravni spor, odnosno 22. juna 2021. godine podnelo je tužbu radi poništaja rešenja Vlade.

Sve do polovine 2023. godine nije bilo dostupnih informacijama o statusu predmeta i eventualnim aktivnostima Upravnog suda po tužbi Republičkog javnog tužilaštva. TS je 29. juna 2023. predsedniku Upravnog suda uputila pritužbu na rad sudije Tamare Brešković – Stanišljević zbog toga što se upravni spor koji je Republičko javno tužilaštvo pokrenulo odugovlači ili postoji određeni neprimeren uticaj na njegov tok i ishod. Naime, prema podacima sa Portala pravosuđa Srbije, dva dana posle prijema tužbe, tačnije 24. juna 2021. godine, predmet koji je formiran dodeljen je u rad pomenutoj sudiji a do trenutka podnošenja pritužbe ona je preduzela samo jednu aktivnost – sastavljanje pismena BGUS-2021-71713 i to dva meseca nakon zaduživanja predmetom.

Nakon nekoliko dodatnih zahteva za preciziranje inicijalnog zahteva, Upravni sud je 30. oktobra 2023. godine obavestio TS da je upravni spor za poništaj rešenja o retroaktivnom postavljenju okončan tako što je 29. septembra 2023. godine na nejavnoj sednici veća doneo **presudu kojom se tužba uvažava i rešenje o retroaktivnom postavljenju na položaj vršioca dužnosti direktora Agencije od 15. aprila 2021. godine poništava**. Istom presudom, predmet je vraćen Vladi Republike Srbije na ponovno odlučivanje.

Postupajući po zahtevu TS da dostavi informacije u vezi sa presudom, Vlada Srbije je 24. januara 2024. obavestila TS da je 27. oktobra 2023. primila presudu Upravnog suda a da je na sednici održanoj 3. novembra 2021. godine razrešila Filipa Radovića vršioca dužnosti direktora Agencije za zaštitu životne sredine i na istoj toj sednici donela rešenje o postavljenju Srđana Lalića za vršioca dužnosti direktora Agencije za zaštitu životne sredine!

S obzirom na to da ova informacija nema veze sa zahtevom, TS je ponovo zatražila informacije na osnovu kojih se može videti da li i kada je Vlada Republike Srbije postupila po presudi Upravnog suda. TS još uvek čeka dostavljanje tražene informacije.

Svojevrsni uspeh koji je postigla navedena inicijativa TS je iskoristila kao povod da Republičkom javnom tužilaštvu podnese preko 50 novih inicijativa za poništavanje rešenja o postavljenjima za vršiocyte dužnosti. U odgovoru na podnete inicijative

prestaje dužnost istekom perioda na koji vršilac dužnosti može biti postavljen i da položaj ostaje nepopunjen do postavljenja državnog službenika na položaj u konkursnom postupku.

Republičko javno tužilaštvo je obavestilo RJT da je tim povodom pokrenulo 25 upravnih sporova tj. podnelo 25 tužbi za poništaj rešenja Vlade Republike Srbije.

Robert Sepi

Tekst je nastao u okviru projekta „EU za vladavinu prava: Angažovanje građana za javni integritet na Zapadnom Balkanu i Turskoj“, koji sprovodi Transparency International uz podršku Evropske unije.

**Finansira
Evropska Unija**

Za sadržaj publikacije odgovara isključivo Transparentnost Srbija. Ne može se na bilo koji način smatrati da izloženi stavovi odražavaju stavove Evropske unije.